

Saari, Sandra

Pyhäjärven kaupunki**Hautakankaan tuulivoimapuiston viranomaisneuvottelu**

Hautakankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu (MRL 66 §, MRA 18§)

Aika	keskiviikko 25. tammikuu 2023	
Paikka	Teams-kokous	
Läsnä	Taina Törmikoski	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
	Elina Saine	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
	Lotta Sundström	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
	Laura Puoskari	Pohjois-Savon ELY-keskus
	Erika Kylmänen	Pohjois-Pohjanmaan liitto
	Sari Pulkka	Pohjois-Pohjanmaan liitto
	Mikko Rummukainen	Pohjois-Savon liitto
	Marika Kostamovaara	Pohjois-Pohjanmaan museo
	Juhani Turpeinen	Pohjois-Pohjanmaan museo
	Olli-Matti Tervaniemi	Metsähallitus
	Sanna Räisänen	Metsähallitus
	Johanna Hätälä	Metsähallitus
	Heikki Estola	Peruspalvelu kuntayhtymä
	Jouni Laajala	Haapajärven kaupunki
	Eeva Heiska	Pyhännän kaupunki
	Esa Jussila	Kärsämäen kunta
	Henrik kiviniemi	Pyhäjärven Kaupunki
	Esa Eklund	ABO-Wind Oy
	Annika Reichel	Infinergies Finland Oy
	Sami Laukkanen	Pyhäjärven kaupunki
	Kalle Meller	FCG Finnish Consulting Group
	Ville Ahvikko	FCG Finnish Consulting Group
	Harri Taavetti	FCG Finnish Consulting Group
	Leila Väyrynen	FCG Finnish Consulting Group

Sandra Saari

FCG Finnish Consulting Group

1 Hankevastaavan puheenvuoro

Annika Reichel (Infinergies) ja Esa Eklund (Abo Wind) esittelivät itsensä ja kertoivat lyhyesti hankkeesta.

Hankevastaavat eivät olleet paikalla loppu viranomaisneuvottelussa.

2 Neuvottelun avaus

Kokous avattiin klo 9. Osallistujat esittelivät itsensä. Neuvottelun puheenjohtajana toimi Taina Törmikoski (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus). FCG kirjoittaa muistion kokouksesta.

Tässä vaiheessa neuvottelua tuli teknisiä ongelmia yhteyksien kanssa, joten vajautta muistion laadimisessa saattaa olla.

3 Kaupungin puheenvuoro

Pyhäjärven kaupunki kertoo hankkeesta, neuvottelun sisällöstä sekä tavoitteista kaupungin näkökulmasta.

4 Konsultin puheenvuoro

Ville Ahvikko kertoi Hautakankaan osayleiskaavan sisällöstä. Hankkeesta, prosessista, aikataulusta, kaavaluonnosvaiheesta sekä kaavaehdotuksesta, luontoselvityksistä, melusta, välkkeestä sekä muista tuulivoimahankkeista, joita on alueen lähetyvillä. Esityksen materiaali on lähetetty viranomaisneuvottelu kutsussa.

Suunnittelualue sijoittuu Pyhäjärven kaupunkiin noin 11 kilometrin etäisyydelle kaupungin keskustasta koilliseen. Hankealueelle suunnitellaan 11 tuulivoimalaa ja hankealueen koko on 1800 hehtaaria. Hankealue on pääosin metsätalousaluetta, ja alueelle sijoittuu myös runsaasti ojitettuja turvemaita. Hankealueen eteläosassa on turvetuotantoalue. Kaava-alueelta rakennetaan joko 400 kV tai 400+110 kV ilmajohdot liityntäpisteeseen. Ensisijaisena sähkön liityntäpisteenä tarkastellaan liittymistä Fingrid Oyj:n Pysäysperän sähköaseman kautta. Hankkeen sähkönsiirtoa varten rakennetaan uusi sähköasema. Tuulipuistojen sisäinen sähkönsiirto toteutetaan maakaapelein. Hankkeen kaavoitus on kaavaehdotusvaiheessa jaettu kahtia siten, että ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan VE3 vaihtoehdosta muokattu supistunut kaavaehdotus, joka on laadittu maakuntakaavan ohjausvaikutuksen mukaisesti. Toisen vaiheen ja VE 2 vaihtoehdon mukainen kaavoitus jatkuu, kun Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava esitellään ja sen vaikutukset voidaan ottaa huomioon.

- Kysymys: Minne sijoittuu hautakankaan 2 vaihe?
 - Vastaus: Esityksestä näytettiin kohtaa 8, jossa oli lisäksi kaavaehdotuksen toinen vaihe.
- Kysymys asialistalta: Kaavaehdotuksen nähtäville asettaminen ennen maakuntakaavan voimaan tuloa
 - Ville Ahvikko: Miten 2 vaihe sovitetaan maakuntakaavan aikatauluun ja miten jatketaan mahdollisten palaverien ja neuvotteluiden kanssa?
 - Vastaus, Taina Törmikoski: Tarvitaan viranomaisneuvottelut ja uudet työpalaverit toiseen vaiheeseen liittyen. Toisessa vaiheessa on eri kysymykset esillä kuin tässä nykyisessä hankkeessa.

- Metsästysmajojen ja eräkämpien status suunnittelussa (näistä on tehty käyttötarkoituksen muutoksia Pohjois-Pohjanmaan alueella).
 - Leila Väyrynen: Hankealueella olevat rakennukset ovat statukseltaan eräkämppejä ja metsästyskämppejä. Selänteen lausunnossa on mainittu, että niillä noudatettaisiin samaa rajaa kuin vapaa-ajanrakennuksilla. Pääsääntöinen käsitys on, että metsästysmajoja ja eräkämppejä ei tarvitse kohdella samallailla kuin vapaa-ajanrakennuksia.
 - ELY-keskuksella ei ole näiden kannalta erityisiä vaatimuksia.
 - Otetaan myös huomioon Selänteen kanta.

5 Viranomaisten puheenvuorot ja keskustelut

- Pyhjäjärven kaupunki, Sami Laukkanen: kaavaprosessia tarkasteltaessa hanke vaikuttaisi olevan hyvällä mallilla. Kaava voidaan viedä nähtäville ja hyväksyttäväksi mahdollisimman pian, ellei tule vielä esille aiheita, jotka tarvitsevat lisäselvityksiä.
- Pyhjäjärven kaupunki, Henrik Kiviniemi: Yhden voimalan mahdollinen siirtäminen, josta käydään mahdollisesti keskustelua neuvotteluissa. Mietittävä mahdollisimman helposti läpi menevää vaihtoehtoa, jos tuulivoimalaa siirretään. Alueen koko on hyvä ja sen layoutin ei olisi hyvä enää muuttua siten, myllyjen välimatka asutukseen pienenee.
- Haapajärven kaupunki, Jouni Laajala: Viittaa selostukseen, josta puuttuu tuulivoimahanke Korteperä, joka on kaavaprosessissa tällä hetkellä, joka olisi hyvä lisätä karttaan. Sähkönsiirron osalta Haapajärvellä ei hyväksytä sitä että jokaiselta tv-alueelta tulee oma siirtolinja Pysäysperälle. Onko toinen vaihe sama kuin alkuperäinen suunnitelma vai onko siinä jotakin muutoksia?
 - Vastaus, Ville Ahvikko: Ensimmäisessä kaavaehdotuksen vaiheessa on 11 voimalaa, jolla edetään ja jatkosuunnittelussa tarkentuu kaavaehdotuksen toisen vaiheen voimaloiden määrä ja sijainnit.
- Kärsämäen kunta, Esa Jussila: Kärsämäen alueella on kaksi erillistä tuulivoimapuistoa, joilla on yhteinen sähkönsiirron suunnitelma. Tässä kaavaehdotusluonnoksessa ei ongelmaa.
- Haapavesi ja Pyhäntä: Eeva Heiska: Ei ole tällä hetkellä sanottavaa tässä vaiheessa.
- Pohjois-Pohjanmaan liitto, Erika Kylmänen: Ensimmäisessä vaihemaakuntakaavassa Hautakankaan hankealueen keskiosa on osoitettu tuulivoimaloiden alueeksi (tv-1 359). Tv-aluearjaus mukailee nyt keskustelussa olevaa kaavaehdotusta. Hautakankaan tuulivoimapuiston hankealueen läheisyydessä on maakotkan pesiä, joihin tulee kiinnittää edelleen huomiota. Tämä suppeampi kaavaehdotus, on mahdollista toteuttaa niin kauan, kun ensimmäinen vaihemaakuntakaava on voimassa. Maakuntaliiton näkemyksen mukaan tämä alustava kaavaehdotus on maakuntakaavan mukainen. Ekologinen vyöhyke tulisi ottaa huomioon tuulivoimaloiden ja sähköasemien ja sähkölinjojen sijoituksessa. Miten ekologinen yhteys suhtautuu 2 vaiheeseen ja sähkönsiirtoreitteihin. Onko kiinnitetty huomiota?
 - Vastaus Leila Väyrynen: Kakkosvaiheen voimala sijoitusta ei ole lyöty lukkoon, ja ekologinen yhteys on maakuntakaava-aineistossa suora viiva, joka ei ole tarkka. Ekologinen yhteys ei sijoitu tässä vaiheessa alueelle ja toisessa vaiheessa se otetaan huomioon voimaloiden sijoittelussa. Sähkön siirto linja tulee menemään vyöhykkeen läpi, ja sitä ei pysty välttämään eikä kiertämään, mutta sähköasema on tarpeeksi etäällä vyöhykkeestä, niin ettei siitä ole haittaa.

- Erika Kylmänen: Ekologinen yhteys on huomioita riittäväällä tasolla tässä ensimmäisessä vaiheessa ja myös hankkeen jatkosuunnittelussa. Pitää olla selkeä näkemys miten ekologinen yhteys tullaan säilyttämään tässä kaavaehdotuksessa ja sähkön siirron YVA:ssa. 11 voimalan vaihtoehto vähentää vaikutuksia maisema-alueisiin verrattuna aikaisempaan vaihtoehtoon.
- Henrik Kiviniemi: Ekologinen yhteysraja on suuntaa antava, eikä se ole tarkka. Yhteydet saattavat olla niitä, jotka kulkevat Kiuruveden kunnan puolella.
- Erika Kylmänen: Energia- ilmastovaihe- ja maankäytön aikataulu on tarkentunut. Syksyllä 2023 järjestetään viranomaiskuuleminen ja julkinen ehdotusvaihe on 2024. Tavoitteena hyväksyminen kesällä 2024. Tällä hetkellä laaditaan vastineita luonnoksesta saatuun palautteeseen ja tekeillä on lisäksi taustaselvityksiä. Yksi taustaselvityksistä, maakunnallinen maankäytön selvitys, on juuri valmistunut, jota ei ole vielä julkaistu. Tekeillä on myös maisemaselvitys, joka valmistuu huhtikuussa. Maankäytön selvityksessä on tutkittu tuulivoimarakentamisen vaikutuksia maankäytön muutoksiin. Nyt esitelty alustava kaavaehdotus voi edetä nykyisen voimassa olevan maankäytön mukaisesti.
- Pohjois-Savon liitto, Mikko Rummukainen: Mahdollinen toinen vaihe, joka on tulossa, niin sijoittuu silloin lähemmäs Kiuruveden kaupunkia, mutta tämä nykyinen on kauempana eikä niinkään vaikuta. Pohjois-Savon maankäytön 2040 toisen vaiheen ehdotus on tulossa keväällä nähtäville. Lähimmät tuulivoima-alueet Kiuruvedellä ovat Lauluräme ja Lapinsalo. Sähköliittymä Pysäysperällä, onko toisessa vaiheessa sama sähköliittymä?
 - Vastaus, Leila Väyrynen: Hautakankaan sähköliittymä on Pysäysperällä. Tarkoitus josain vaiheessa yhdistää Pyhännän ja Kiuruveden hankkeita samaan sähköliittymään, jonka Fingrid on mahdollisesti kiinnostunut lunastamaan kantaverkkoon.
- Pohjois-Savon ELY-keskus, Laura Puoskari: Oas:iin olisi osallistujalistaan hyvä lisätä Pohjois-Savon liitto, Pohjois-Savon ELY-keskus sekä naapurikunnat eriteltyinä. Tärkeää huolehtia, että viherverkosto yhteydet ja maankäytön raja ei rajaa alueita pois vaikutusten arvioinnille Pohjois-Savon puolelle. Pohjois-Savon maankäytön myös huomioida maisema arvioinnit, koska Kiuruvedellä on maakunnallisesti tärkeitä kulttuurikohteita. Muiden hankkeiden kanssa yhteinen sähkösiirto otettava huomioon vaikutusten arvioinnissa. Pohjois-Savon museo lisättävä mukaan hankkeeseen maisema arvioinnin takia.
- Pohjois-Pohjanmaan Museo, Marika Kostamovaara: Kolme kiinteää muinaisjäännöstä, jotka ovat tervahautoja on jäänyt pois esitelmästä ja ne ovat on tärkeä huomioida. Sähkösiirto johtojen alueiden arkeologinen inventointi olisi hyvä tehdä.
- Pohjois-Pohjanmaan Museo, Juhani Turpeinen: Lausunto on annettu hankkeesta ja siinä on todettu maisemallisten vaikutusten osuus tässä hankkeessa. Tässä pienemmässä 11 voimalan suunnitelmassa on edetty hyvään tilanteeseen maisemallisten haittavaikutusten myötä ja haitat ovat pienentyneet.
 - Vastaus, Ville Ahvikko: On kaavakarttaan osoitettu, mutta esityksen kuvassa huonosti merkattu.
- Metsähallitus, Sanna Räisänen: Tämä ehdotus on oikein hyvä ja vaikuttaa siltä, että on otettu huomioon kaikki mitä YVA:ssa oli luontovaikutuksia käsitelty ja todettu. Luonnonsuojelun ja vastuu eläinten kannalta oikein hyvä vaihtoehto.

- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Lotta Sundström: Supistuneen hankkeen takia Natura-alueet eivät tarvitse Natura-alueiden selvityksiä, koska jäävät kauas alueen ulkopuolelle. Haudannevaan tarpeeksi pitkä matka, joka on luontotyyppisesti tärkeä alue, ei linnustollisesti. Esityksessä näytti asiat olevan hyvin maakotkan kannalta. Huomioitava yhteisvaikutukset, kun samalle reviirille on tulossa paljon muitakin hankkeita. Tärkeä reviiri maakotkalle alueen lähetyillä. SL-merkattu yksityinen luonnonsuojelualue otettava huomioon, onko esimerkiksi hydrologisia vaikutuksia. Luonnonvarakeskukselta pyydettävä pantapeura aineisto ja ottaa virhelähteet huomioon metsäpeurojen vaikutuksiin liittyen. Lisätä yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa, miten esimerkiksi vaikuttaa suden saalistukseen, hirveen ja metsäpeuraan. Erityisen tärkeää on Natura-alue verkosto eli ekologinen yhteys että peurat pääsevät liikkumaan alueelta toiselle.
- ELY-keskus, Elina Saine: Tarkempaa analyysia ekologisista yhteyksistä, jota ei voida laittaa julkiseksi mutta erilliseksi liitteeksi kaavaselostukseen. Jos voimala 6 siirretään niin on tehtävä myös uudet melu, välke, havainne kuvat sekä muut selvitykset. Miiluranta on nykyään valtakunnallisesti tärkeä maisema alue, joka pitää korjata lähtötietoihin ja huomioida vaikutusten arvioinnissa. Sähkönsiirto pitää olla tarkemmin huomioituna kaavaselostuksessa. Yhteisvaikutukset on huomioitava kaikissa vaikutusten arvioinneissa. Kakkosvaiheeseen voidaan järjestää palaverieita tarvittaessa.
- Erika Kylmänen: Miten maakotkan törmäysarvioinnit on tehty ja miten ne on arvioitu? Onko tällä alueella rakennusten status mikä?
 - Vastaus, Kalle Meller: Metsähallitus on laatinut elinympäristömallit, jotka perustuvat paikkoihin mitä maakotka suosii. Sen perusteella on laskettu törmäys todennäköisyys ja katsottiin jääkö se alle käytettävän raja-arvon mikä on hyväksyttävä törmäysten määrä ja jos törmäyksiä tulee niin populaatio ei vähene huomattavasti. Tässä hankkeessa tulokseksi saatiin 0.06, joka jää raja-arvon alapuolelle 0,08. Nykyinen sijoittelu olisi hyvä maakotkien kannalta.
 - Erika Kylmänen: Jos hanke laajenee, niin miten elinympäristömalli käyttäytyy ja miten vaikutukset arvioidaan siinä vaiheessa?
 - Vastaus Kalle Meller: Laskennat täytyy tehdä uudelleen ja ottaa mukaan laajennetun suunnitelman voimalat. Jos voimaloita tulee lisää lähemmäs pesimäaluetta niin vaarana on, että raja-arvo ylittyy.
 - Kysymys: Onko otettu mukaan myös lähialueilla suunnitteilla olevat sekä jo olemassa olevat tuulivoima-alueet mukaan arviointiin?
 - Vastaus: Joo kyllä otetaan mukaan, jos on tarpeeksi lähellä hankkeita. Tässä hankkeessa ei ollut lähellä muita tuulivoimalahankkeita, joten niitä ei huomioitu.
- Leila Väyrynen: Toisessa vaihtoehdossa voimalat sijoittuvat etäämmälle kotkan pesästä. Toki mallinnukset tehdään uudestaan ja joitakin vaikutuksia voi olla.
- Elina Saine: Maakotka selvitys tulee pian julkiseksi ja silloin saadaan todella tarkat analyysit kotkan elinympäristöstä.
- Elina Saine: Jokilaaksojen pelastuslaitos on nykyisin osa Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitosta, joka tulee korjata asiakirjoihin.

6 Jatkoimenpiteet ja yhteenveto

Tärkeintä on, että tämä ensimmäinen vaihe voi edetä hyväksymiskäsittelyyn ensimmäisen maakuntakaavan ollessa voimassa. Jos hanke viivästyy, niin on otettava huomioon energia ilmastovaihekaava ja sen sisällön tuomat vaatimukset tuulivoimaosayleiskaavoille. Hautakankaan toinen vaihe käydään erikseen viranomaisten kanssa läpi, kun sen aika on.

Kaavaehdotus on menossa nyt mahdollisimman nopeasti esille ja sovittava Pyhäjärven kaupungin kanssa jatkosta erikseen.

Aiheet käytiin pääpiirteittäin läpi yhteenvetona.

7 Muut asiat

Ei kommentoitavaa.

8 Kokouksen päättäminen

Todettiin, että hanke voi edetä seuraavaan vaiheeseen.

Kokous päätettiin klo 11.

Muistion laatija

Sandra Saari

Jakelu

Kokouksessa läsnä olleet